सिबिल लुडिंग्टनची मध्यरात्रीची घोडेस्वारी

मार्शा ॲमस्टेल

मराठी: अश्विनी बर्वे

सिबिल लुडिंग्टनची मध्यरात्रीची घोडेस्वारी

मार्शा ॲमस्टेल

चित्र: युएन बेयर

मराठी: अश्विनी बर्वे

लेखकाची नोंद

१७७५ मध्ये, बहुतेक अमेरिकन लोक ग्रेट ब्रिटनची वसाहत बनून निराश आणि अस्वस्थ झाले होते. त्यांना स्वतःचे सरकार हवे होते. त्यांना स्वतःचे कायदे बनवून स्वतःच्या समस्या सोडवायच्या होत्या. त्यांना एक स्वतंत्र राष्ट्र बनायचे होते. पण ग्रेट ब्रिटनचा आपल्या वसाहतींना स्वतंत्र होऊ देण्याचा कोणताही हेतू नव्हता.

अनेक ब्रिटिश सैनिक जहाजांमधून बोस्टनमध्ये दाखल झाले. अमेरिकनांनीही युद्धाची तयारी सुरू केली. १८ एप्रिल रोजी, पॉल रिव्हर ग्रामीण भागातून प्रवास करत सर्वांना इशारा देत होता, "ब्रिटिश येत आहेत! ब्रिटिश येत आहेत!" दुसऱ्या दिवशी, अमेरिकनांनी लेक्सिंग्टनच्या लढाईत ब्रिटिश सैन्याशी लढा दिला. येथूनच क्रांतीकारी युद्धाची सुरुवात झाली.

दोन वर्षांनंतरही अमेरिका युद्धातच होती. पॅटरसनमधील एक शेतकरी आणि गिरणी मालक असलेल्या हेन्री अल्डिंग्टन यांची जनरल जॉर्ज वॉशिंग्टन यांनी ४०० सैनिकांचे नेतृत्व करण्यासाठी निवड केली. अनेक महिन्यांच्या लढाईनंतर, कर्नल अल्डिंग्टन आणि त्यांच्या सैनिकांना वसंत ऋतूतील पिके लावण्यासाठी त्यांच्या शेतात परतण्याची परवानगी देण्यात आली. २६ एप्रिल, १७७७ रोजी सैनिक आपल्या कुटुंबासह घरी परतले होते.

त्या शनिवारी संध्याकाळी, कर्नल लुडिंग्टन यांना कळले की ब्रिटिश सैन्याने कनेक्टिकटमधील डॅनबरी येथे त्यांच्या शेजाऱ्यांवर हल्ला केला होता . त्यांना अशा कोणाची तरी गरज होती जो ही माहिती त्यांच्या सैन्यापर्यंत त्वरित पोहोचवू शकेल, जेणेकरून ते कनेक्टिकटकडे कूच करून ब्रिटिशांना रोखू शकतील. हे एक धोकादायक आणि कठीण अभियान होते. कर्नल लुडिंग्टन यांना अशा कोणाची तरी गरज होती जो शूर आणि दृढनिश्चयी असेल.

ही सिबिल लुडिंग्टनच्या मध्यरात्रीच्या स्वारीची गोष्ट आहे. ही एक सत्य घटना आहे.

२६ एप्रिल, १७७७
पॅटरसन, न्यूयॉर्क

रात्रीची सुरुवात घोड्यांच्या टापांच्या आणि आरडाओरडीच्या आवाजाने झाली.

त्या आवाजाने संपूर्ण लुडिंग्टन कुटुंबाला आश्चर्यचकित केले.

जवळपास कोणीही शेजारी नव्हते.

एवढ्या थंड, पावसाळी रात्री कोण आलं असेल?

सिबिल लुडिंग्टन १६ वर्षांची होती.

ती आठ भावंडांमध्ये सर्वात मोठी होती.

सिबिल तिच्या आईला लहान मुलांची काळजी घेण्यातही खूप मदत करत असे.

ती सूत कातणे, विणकाम आणि शिवणकामातही मदत करत असे.

ती बागकाम आणि स्वयंपाक करायची.

ती साबण, मेणबत्त्या आणि लोणीसुद्धा बनवत असे.

कुटुंबाला लागणाऱ्या सर्व वस्तू घरीच बनवल्या जात होत्या.

आपली कामे उरकल्यावर सिबिलला तिचा घोडा, स्टारवर स्वार व्हायला खूप आवडायचे.

स्टार हा एक मोठा घोडा होता, ज्याच्या कपाळाच्या मध्यभागी एक पांढरा ठिपका होता.

त्या जागेच्या आकारामुळे त्याला स्टार असे नाव देण्यात आले.

स्टार फक्त एक वर्षाची होता आणि त्याचा पूर्ण विकास झाला नव्हता.

सिबिलने त्याला स्वतःच प्रशिक्षण दिले होते.

सिबिलला शेतातून दौड करायला खूप आवडायचे.

मग वारा त्याच्या चेहऱ्यावर वाहायचा आणि त्याचे केस मागे उडायचे.

एप्रिलच्या त्या पावसाळी रात्री, लुडिंग्टन कुटुंबातील सर्वजण खूप आनंदी होते.

सिबिलचे वडील नुकतेच काही दिवसांसाठी घरी परतले होते.

चिमणीमध्ये मोठी आग भडकली होती.

कर्नल हेन्री लुडिंग्टन आपल्या मोठ्या मुलांना एक गोष्ट सांगत होते.

सिबिलची आई, अबीगेल, आणि तिची बहीण, रेबेका, यांनी रात्रीच्या जेवणानंतरची भांडी घासली.

सिबिल लहान मुलांना झोपायला तयार करत होती.

मग सगळे थांबले.

अंगणात घोड्यांच्या टापांचा आवाज अचानक थांबताच सर्वांनी पुढच्या दाराकडे पाहिले.

कर्नल लुडिंग्टन त्या धक्क्याला प्रत्युत्तर देण्यासाठी उभे राहिले.

दारात एक दूत उभा होता.

त्याचा गणवेश पावसाने पूर्णपणे भिजला होता.

तो थंडीने थरथरत होता.

तो कर्नल लुडिंग्टन यांना हे कळवण्यासाठी आला होता की, २,००० ब्रिटिश सैनिकांनी कनेक्टिकटमधील डॅनबरी शहरावर हल्ला केला होता.

ब्रिटिश सैनिक अमेरिकन सैनिकांच्या अन्न आणि कपड्यांनी भरलेली गोदामे जाळत होते.

ते डॅनबरीमधील घरे जाळत होते.

डॅनबरी शहराच्या संरक्षणासाठी तिथे अमेरिकन सैन्य नव्हते.

जनरल जॉर्ज वॉशिंग्टन आणि त्यांचे सैन्य न्यूयॉर्कमधील पीकस्किल मध्ये होते. पण ते डॅनबरीपासून दोन दिवसांच्या अंतरावर होते.

कर्नल लुडिंग्टन फक्त अर्ध्या दिवसाच्या अंतरावर होते, पण त्यांचे सैनिक आपापल्या शेतात काम करत होते.

त्याची शेतं दहा मैलांच्या ग्रामीण परिसरात पसरलेली होती.

सैन्याला कारवाईसाठी पाचारण करण्यासाठी कोणालातरी रात्रभर प्रवास करावा लागेल.

पण कोण जाणार?

कर्नल लुडिंग्टन हे सैन्य एकत्र जमल्यानंतर त्याला आदेश देण्यासाठी घरीच थांबणार होते.

"मी जाईन," दूत म्हणाला.

तो पूर्णपणे ओला आणि खूप थकलेला होता.

"नाही," सिबिल म्हणाली. "मी जाईन."

"हे खूप धोकादायक काम आहे," तिची आई म्हणाली.

रात्र थंड, ओलसर आणि अंधारी होती.

तू जंगलात हरवून जाशील.

"मी कोणाही इतकीच चांगली सवारी करू शकते,"

आणि बाबांचे सगळे सैनिक कुठे राहतात हेही मला माहीत आहे.

"तिथे ब्रिटिश सैनिकही असू शकतात," तिची आई म्हणाली.

त्याहून वाईट म्हणजे, ते जंगल दरोडेखोरांनी भरलेले आहे.

"आई," सिबिल म्हणाली, "आणखी कोणी नाही जे जाऊ शकेल."

"मुलीचं म्हणणं बरोबर आहे," सिबिलचे वडील म्हणाले.

कोणी नाही.

मग आईला सहमत व्हावे लागले.

कर्नल लुडिंग्टन स्टार नावाच्या घोड्यावर खोगीर घालण्यासाठी गेले.

श्रीमती लुडिंग्टन आपला उबदार लोकरीचा झगा शोधत होत्या.

त्यांनी तो आपल्या मुलीभोवती गुंडाळला.

सिबिलने एक मोठी काठी उचलली.

ती झोपलेल्या कुटुंबांना जागे करण्यासाठी त्यांच्या दारांवर काठीने ठोके मारायची.

गरज पडल्यास ती चोरांना दूर ठेवण्यासाठी काठीचा वापरही करेल.

"काळजी करू नका," सिबिल म्हणाली. "मी ठीक आहे."

ती तिच्या मनापेक्षा जास्त धाडसी दिसत होती.

मग सिबिल घोड्यावर चढली.

तिने कच्च्या रस्त्यावर घोडा दौडवला.

लवकरच ती आपल्या घरापासून, प्रकाशापासून दूर गेली.

सिबिल अंधार पडल्यावर कधीही एकटी घरापासून दूर जात नसे.

त्या रात्री चंद्र उगवला नाही.

ढगांनी ताऱ्यांचा प्रकाश अडवला.

उजाडेपर्यंत सिबिलने अनेक जंगले आणि शेतं ओलांडली होती.

पण रात्रीच्या काळोखात, संपूर्ण वातावरण

रहस्यमय वाटत होते, ते विचित्र आकृत्या आणि विचित्र सावल्यांनी भरलेले होते.

आपल्याला किती एकटे वाटत आहे याचे सिबिलला आश्चर्य वाटले.

सतत, मुसळधार आणि संततधार पाऊस पडत होता.

घरापासून फक्त एक मैल अंतरावर पाऊस सुरू झाला.

आता सिबिलच्या झग्यावरून थेंब ठिबकू लागले.

तिचे केस ओले होते.

त्याच्या चेहऱ्यावरून थेंब ओघळत होते.

अंधारात सिबिलला एक लुकलुकणारी मेणबत्ती दिसली.

तिच्या मार्गावरचे हे पहिले शेतघर होते.

तिने स्टारचा वेग कमी केला आणि आपल्या काठीने दरवाजावर ठोका मारला.

"ब्रिटिश सैनिक डॅनबरी जाळत आहेत!" ती ओरडली.

कर्नल लुडिंग्टनच्या घरी भेटा!

मग ती स्टारला घेऊन जंगलातील त्या अंधाऱ्या वाटेने परत खाली गेली.

तिच्याकडे वाया घालवायला वेळ नव्हता.

सिबिल घरोघरी थांबली.

ती फक्त आपला संदेश पोहोचवण्यासाठी आणि उत्तर ऐकण्यासाठी थांबायची.

मग ती रात्रीच्या वेळी सवारी करायला सुरुवात करायची.

थंड पावसामुळे सिबिलचे दात वाजत होते.

लगामावरील आपली बोटे घट्ट होत असल्याचे तिला जाणवले.

तिने इतक्या कुटुंबांना जागे केले की त्यांची गणना करणे तिला अशक्य होते.

ती कार्मेल गावाकडे जात असताना, तिला पूर्वेकडील आकाशात एक विचित्र नारंगी प्रकाश दिसला.

तो २० मैल दूर लागलेल्या डॅनबरीच्या आगीचा प्रकाश होता.

सिबिलला प्रश्न पडला की, जर तिचं स्वतःचं घर अशाप्रकारे जळत असतं, तर तिला कसं वाटलं असतं.

"आपल्याला घाई करायला पाहिजे, स्टार," ती कुजबुजली.

सिबिलला माहीत होतं की तिला प्रत्येक दरवाजा ठोठावण्याची गरज नाही.

कारण शेजारी एकमेकांकडे धावत जाऊन ही बातमी सांगतील.

ते याची खात्री करतील की ही बातमी सर्व सैनिकांपर्यंत पोहोचेल.

सिबिलने आपला संदेश घेऊन कार्मेलमध्ये प्रवेश केला.

घोड्याच्या किंकाळ्या ऐकून दरवाजे उघडले.

निघून गेल्याबरोबरच सभाघराची घंटा वाजू लागली.

घंटा वाजवून गावकरी जागे होत आणि त्यांना एकत्र जमण्यास बोलावले जात असे.

सिबिलने स्टारला पश्चिमेकडे महोपॅक तलावाच्या दिशेने वळवले.

येथील शेतघरांमध्ये लांब, काळोखमय अंतर होते.

तिथल्या जंगलातील अरुंद वाटांवरून चालणे अवघड होते.

कधीकधी सिबिलला मागे हटून स्टारला तिचा मार्ग शोधण्यासाठी प्रोत्साहन द्यावे लागत असे.

फक्त काही आठवड्यांपूर्वी जमीन बर्फाने झाकलेली होती.

पण बर्फ वितळल्यामुळे आणि पावसामुळे सगळीकडे चिखल झाला होता.

सिबिलच्या बुटांना चिखल लागला होता.

तिचे मोजे ओले होते.

थंडीमुळे त्याच्या पायाची बोटे दुखत होती.

जंगलाच्या जमिनीवर अनेक वेळा स्टार घसरली

आणि सिबिल जवळजवळ जमिनीवर पडलीच होती.

पण ती प्रवास करत राहिली.

तिला डॅनबरीला वाचवण्यासाठी मदत करावी लागली.

वसंत ऋतूची सुरुवात होती.

आणि झाडांवर अजूनही पाने नव्हती.

मोठ्या ओक आणि मॅपल वृक्षांच्या फांद्या रात्रीच्या आकाशात पसरल्या होत्या.

फांद्या वाऱ्याने आणि पावसात डोलत होत्या..

कधीकधी फांद्या एकमेकांना घासल्या जात असत.

त्यांच्या करकरण्याने भुतासारखा आवाज येत होता.

सिबिलने डोळे मिटले.

आणि तिने वसंत ऋतूच्या नव्या पानांचा विचार केला .

जे फक्त एक-दोन आठवड्यांवर होते.

तिचे स्नायू दुखत होते.

ओरडल्यामुळे तिचा घसा बसला.

तिने घरी ठेवून आलेल्या उबदार शेकोटीचा विचार केला.

ती चहाच्या कपाचा आणि तिच्या आईच्या गोड आवाजाचा विचार करत राहिली.

सिबिलने स्टारच्या मानेवर थोपटले.

तो किती चांगला घोडा आहे हे तिने त्याला वारंवार सांगितले.

स्टारच्या कानात कुजबुजल्याने सिबिलला बरे वाटले.

सिबिलला धैर्यवान राहणे अवघड जात होते.

जेव्हा कधी एखादे हरीण जंगलातून उड्या मारत असे किंवा एखादे घुबड झाडावरून ओरडत असे, तेव्हा सिबिलचे हृदय धडधडत असे.

ते ब्रिटिश सैनिक होते का?

ते दरोडेखोर होते का?

मग सिबिल स्वतःला शांत करण्यासाठी एक दीर्घ श्वास घ्यायची.

चिखल, ओली पाने, ओले कपडे आणि ओल्या घोड्याच्या तीव्र वासाने तिने नाक मुरडले.

तिला खात्री होती की तो वास तिला त्या मध्यरात्रीच्या प्रवासाची नेहमी आठवण करून देईल.

अचानक सिबिलला आवाज आणि हसण्याचा आवाज ऐकू आला.

थोड्या पुढे, तीन माणसे एका लहानशा शेकोटीवर वाकलेली होती.

ते ससा शिजवत होते.

तिचे कपडे अस्वच्छ आणि फाटलेले होते.

ते खूप काळापासून जंगलात राहत असावेत असे दिसत होते.

सिबिलला समजले की ते दरोडेखोर होते.

ते दोन्ही बाजूंच्या सैन्यांकडून घोडे आणि गुरे चोरून कोणत्याही सैन्याला विकायचे.

जर त्यांच्या हाती तो स्टार घोडा लागला असता, तर सिबिलला तो पुन्हा कधीच दिसला नसता.

सुदैवाने, ते त्याला पाहण्यापूर्वीच,

सिबिलने दरोडेखोरांना पाहिले.

ती घोड्यावरून खाली उतरली.

मग ती त्याच्यासोबत जंगलातून अगदी हळू हळू गेली.

ते शेकोटीभोवती एका मोठ्या अर्धवर्तुळात पुढे सरकले.

सिबिलने हळुवारपणे स्टारच्या तोंडावरून हात फिरवला.

ती कुजबुजली, "शांत राहा, अगदी शांत राहा."

पावसाने आणि वाऱ्याने त्यांच्या पावलांचा आवाज दडपून टाकला.

शेवटी, ते दरोडेखोरांच्या छावणीतून सुखरूप निसटले.

जेव्हा सिबिल स्टॉर्मविलमध्ये पोहोचली, तेव्हा तिला प्रकाश पाहून आणि आवाज ऐकून आश्चर्य वाटले.

तिथल्या लोकांनी ती बातमी आधीच ऐकली होती.

गावाच्या मोकळ्या जागेत लोक जमत होते.

स्टार वेगाने निघून गेला तसा, अनेक आवाजांनी सिबिलचा जयघोष केला.

"आपलं काम झालं, स्टार," सिबिल म्हणाली.

ती खाली वाकली आणि तिने त्याच्या गळ्याला मिठी मारली.

आता मला घरी घेऊन चल.

अखेरीस, अनेक थंड आणि ओल्या मैलांचा प्रवास करून सिबिल घरी परत आली.

या वेळी, पूर्वेकडील एका मंद प्रकाशाने नव्या दिवसाच्या पहाटेचे स्वागत केले.

लुडिंग्टन हाऊससमोरील मैदानात चारशे सैनिक जमले होते.

संगीत आणि ढोल वाजत होते.

जणू काही ते संगीत सिबिलचे घरी स्वागत करत होते.

सिबिल परत आली आणि वडिलांच्या मिठीत कोसळली.

ती खूप थकली होती आणि आता तिला हलके वाटले. मग ती रडू लागली.

सिबिल झोपलेली असताना, कर्नल लुडिंग्टन आणि त्यांचे सैनिक डॅनबरीच्या दिशेने निघाले.

वाटेत इतर अमेरिकन सैनिकही त्यांना येऊन मिळाले.

अमेरिकनांची संख्या खूपच कमी होती.

पण ब्रिटिशांना आश्चर्य वाटले.

अमेरिकनांनी ब्रिटिशांना ते ज्या जहाजांमधून आले होते, त्यावर परत जाण्यास भाग पाडले.

काहींना असे वाटते की, जर कर्नल लुडिंग्टनचे सैन्य नसते, तर ब्रिटिशांनी पीकस्किलपर्यंत कूच केली असती.

तिथे जाऊन त्याने जनरल वॉशिंग्टनच्या सैन्यावर हल्ला केला असता.

तर मग त्यामुळे क्रांतीयुद्धाची कथाच बदलली असती.

आणि त्यामुळे अमेरिकेचा इतिहास बदलू शकला असता.

अंतिम शब्द

पॉल रिव्हर आणि त्याच्या मध्यरात्रीच्या स्वारीबद्दल जवळजवळ सर्वांनी ऐकले आहे. तरीही, सिबिल लुडिंग्टनबद्दल फार कमी लोकांना माहिती आहे. पॉल रिव्हरप्रमाणेच, सिबिल एक देशभक्त आणि धाडसी स्त्री होती. पॉल रिव्हरप्रमाणेच, सिबिलने रात्रीच्या वेळी स्वारी करून, जवळ येत असलेल्या ब्रिटिश सैन्याबद्दल आपल्या मित्रांना आणि शेजाऱ्यांना सावध करत मोठ्या धोक्याचा सामना केला.

अंधाऱ्या, पावसाळी रात्री जंगलातून एकट्याच प्रवास करत होत्या. त्या अमेरिकेचे स्वातंत्र्य पुढे नेण्यासाठी निघाल्या होत्या. त्यांची कहाणी आणि त्यांचे धैर्य स्मरणात राहिले पाहिजे.

सिबिलच्या मध्यरात्रीच्या स्वारीनंतर, जॉर्ज वॉशिंग्टन तिला धन्यवाद देण्यासाठी तिच्या घरी आले. सिबिलने संपूर्ण क्रांती युद्धकाळात अमेरिकेच्या स्वातंत्र्यासाठी काम करणे सुरू ठेवले. तिने अमेरिकन गुप्तहेर एनोक क्रॉस्बीला लपायलाही मदत केली. तिने इंग्रजांवर लक्ष ठेवण्याचे काम केले जे तिच्या वडिलांना पकडण्याचा प्रयत्न करत होते.

युद्धानंतर, वयाच्या २३ व्या वर्षी सिबिलने एडमंड ओग्डेनशी लग्न केले आणि त्यांना चार मुलगे व दोन मुली झाल्या. ती ७८ वर्षे जगली. तिच्या मृत्यूनंतर, ती जिथे लहानाची मोठी झाली त्या शेताजवळच्या एका लहान स्मशानभूमीत तिला दफन करण्यात आले.

न्यूयॉर्कमधील कार्मेल येथे , सिबिलच्या मध्यरात्रीच्या स्वारीच्या मार्गावर , सिबिल आणि स्टार यांचा एक भव्य आणि मोठा पुतळा आहे. तेथील बहुतेक पुतळे प्रसिद्ध व्यक्तींचे आहेत—सहसा राष्ट्राध्यक्ष किंवा युद्धवीरांचे. सिबिल लुडिंग्टन एक मुलगी होती , पण घोड्यावर बसलेला तिचा कांस्य पुतळा प्रचंड मोठा आहे. स्टार रात्रभर दौडत होता, तर सिबिलने, वारा थेट चेहऱ्यावर घेत आणि तिचे ओले केस मागे उडत असताना, आपली काठी हवेत उंचावून लोकांना आपला संदेश ओरडून सांगितला.